

Висновки. Таким чином, вітряна віспа серед іноземних студентів відзначається середньо-тяжким перебігом хвороби, поширеною рясною висипкою, великою кількістю різноманітних ускладнень. Зважаючи на зростання захворюваності на вітряну віспу загалом, дана проблема потребує подальшого вивчення.

Антушева Тетяна Іванівна

БАКТЕРІОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ПОШИРЕНOSTІ ЗБУДНИКІВ ДИФТЕРІЇ

Лабораторія специфічної профілактики крапельних інфекцій
Науковий керівник: д-р мед. наук, проф. Є. М. Бабич
ДУ «Інститут мікробіології та імунології імені І. І. Мечникова
НАМН України», м. Харків, Україна

Antusheva Tetyana Ivanivna

BACTERIOLOGICAL MONITORING OF THE CAUSATIVE AGENTS OF DIPHTHERIA

*The laboratory of respiratory infections prevention
Scientific supervisor: d. med. sc., prof. E. M. Babych
Mechnikov institute of microbiology and immunology,
Kharkiv, Ukraine*

E-mail: 29ati1963@gmail.com; Antusheva T. I.

Актуальність. У сучасному світі реалізація епідемічного процесу інфекцій, що керуються засобами вакцинопрофілактики (керовані інфекції), відбувається у вигляді безсимптомного бактеріоносійства. Проблема зазначеного явища полягає у тому, що інтенсивна циркуляція збудників серед різних верств населення є неконтрольованим стихійним процесом. На сучасному етапі епідемічного благополуччя стратегія боротьби з зазначеними інфекціями, зокрема дифтерійною інфекцією,

спрямована на профілактику персистенції збудників та зниження рівня бактеріоносійства. Таким чином, епідеміологічний контроль повинен ґрунтуватись не тільки на даних щодо рівня захворюваності та носійства у осередках захворювань, але й враховувати динаміку циркуляції цих збудників серед здорового населення. Саме тому наразі набуває надзвичайної актуальності впровадження цілеспрямованих моніторингових досліджень на носійство збудників дифтерії серед найбільш уражених верств населення, зокрема дітей, яке спостерігається на тлі вакцинопрофілактики.

Мета роботи. Обґрунтування бактеріологічного моніторингу фонових показників поширеності коринебактерій дифтерії серед різних вікових груп здорових дітей, як однієї з важливих складових у системі епіднагляду за керованими інфекціями на прикладі Харківського регіону.

Матеріали та методи. Дослідження проводились на базі бактеріологічної лабораторії відділу дослідження біологічних факторів Державної установи “Харківський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України”.

Вивчення фонових показників поширеності коринебактерій дифтерії у період післяепідемічного благополуччя (2003-2014 рр.) проводилось шляхом ретроспективного аналізу за даними обласної бактеріологічної лабораторії, за 2015 рік проведені власні дослідження шляхом обстеження певних груп здорового населення.

Матеріалом для дослідження був слиз із зів та носа клінічно здорових дітей різних вікових груп – від 6 до 18 років, що перебувають у закритих колективах (спеціалізовані загальноосвітні школи та школи-інтернати). Впродовж 2015 року було обстежено 800 осіб. Виділення та ідентифікацію збудників проводили стандартними методами згідно з наказом МОЗ України від 03.08.1999 р. № 192 «Про заходи щодо покращання бактеріологічної діагностики дифтерії в Україні».

Результати дослідження. Результати ретроспективного аналізу вказують на те, що захворюваність на дифтерію по Харківському регіону, починаючи з 2003 року, мала тенденцію до зниження. Відповідно кількість проведених досліджень на дифтерію також щороку знижувалась. За десять років (з 2003 по 2012 рр.) відбулося зменшення обстежень населення на 82 %. Відсоток вилучення патогенів мав позитивну кореляційну залежність від кількості проведених досліджень – за цей період спостерігається зниження висіваєності патогенних коринебактерій практично у 10 разів.

Питома вага висіваєності токсигенних штамів від загальної кількості всіх виділених патогенних коринебактерій впродовж десяти років склала у середньому ($11,7 \pm 3,5$) %, всі токсигенні штами відносились до біовару *C. diphtheriae gravis*. У період 2010-2014 рр. коринебактерії з токсигенними властивостями не висівались. Показник висіваєності патогенних коринебактерій по Харківській області серед проведених цілеспрямованих профілактичних досліджень у 2015 році склав 0,28 %, що є доволі високим показником на сучасному етапі епідеміологічного благополуччя на дифтерію. Виділені збудники дифтерії *C. diphtheriae v.mitis* були нетоксигенними. Але виділення збудників при обстеженні здорових на дифтерію осіб викликає стурбованість щодо стабільності епідситуації. Особливо небезпечним це явище стає при зниженні рівня популяційного імунітету, що спостерігається в останні роки. Значне зниження рівня популяційного імунітету відбулось в останні 3 роки і це є загрозливим фактором при високому рівні бактеріоносійства. Крім того, вважається несприятливою прогностичною ознакою відсутність позитивних знахідок токсигенних штамів, тому що історично завжди перед початком епідемії передувало збільшення циркулюючих нетоксигенних штамів.

Висновки. Таким чином, аналіз проведених досліджень дає об'єктивну інформацію про циркуляцію збудників, циклічність біоварів та питому вагу токсигенних штамів у структурі всіх виділених коринебактерій, що є важливим для оцінки епідеміологічної ситуації, своєчасного виявлення та санації бактеріоносіїв.

Результати таких досліджень можуть бути корисними для удосконалення та оптимізації системи спостереження за циркуляцією збудників дифтерії серед здорового населення України.